

دلنوشته های آهان آهان دار
محبوب صالح علا

۶۶

باران دنبال شما می‌گردد!

وقتی که عاشقم نجیب و سر به زیر و فروتنم. وقتی که عاشقم از گذشته آقاترم. حرف تو را می‌زنم و با دلم خلوت دارم.

محبوبیم! آن کسی را که می‌خواستیم آمد. تو را به جان شمعدانی‌های صورتی گاهی ما را به پاسخ سلامی سرفراز کن. حالا دیگر لیخندی میان ماست. بر همه کودکی‌ام نسیمی می‌وزد. همه جا یکدست و سفید است.

بر صفحه اول شناسنامه‌ام آفتاب ریخته و صفحه دوم و سوم گلدان‌های شمعدانی است. و در صفحه آخر شناسنامه‌ام، نم‌نم برف می‌ریزد. بیرون خانه هم برف می‌ریزد. من اسم یکی یکی برف‌ها را بدم. من دانه دانه برف‌ها را به اسم کوچک صدا می‌زنم.

بیرون خانه برف می‌ریزد و جای داغ بخار می‌کند و کسی آواز می‌خواند:

تو اگر جسمت بهاران است، اما جان تو پاییز، راه را گم کرده‌ای!

عازم مسجد سلیمانی، ولیکن می‌رسی تبریز
عاشقی تو... عاشقی تو.

محبوبیم! فقط یک امسال فصل‌ها را از هم جدا نکن. بگذار پاییز بماند؛ بگذار که برگ‌های زرد پاییزی مهیا باشند. من می‌خواهم پاییز امسال را در زنبیلی بریزم که بگویی محبوبم دست‌هایش بند است.

محبوبیم! به اندازه آبی که درخت می‌خواهد و ریشه دراز می‌کند، تو را می‌طلبم. دیواری از رایحه‌های پاییز دور تا دورم کشیده‌ای.

مستشرقین یک کتیبه مصری پیدا کرده‌اند مربوط به دو هزار سال پیش از میلاد مسیح روی آن نوشته: زیخا کجایی؟ دلم تنگ است.

محبوبیم! به تو که می‌رسم، انگاری از قحطی برگشته‌ام. کورمال کورمال واژه را چنان در ترانه جای می‌دهم که کلیدی را در قفل. ترانه باز می‌شود و تو لیخند می‌زنی. یکسره می‌جوشم و قُل می‌زنم.

من سنگ نیستم همچنان قلب من به شکل دلی می‌تپد. شعری از سنگ با دست‌هایی از صبح مرا زنده می‌کند.

گفتم شما را صدا کنم. اسم شما را صدا کردم باران چنان گرفت که اسم شما در کوچه‌های شهر شایع شد.

تو شبیه سیبی و په، من که هستم؟ گاهی پُر از تمام چهره‌های توام. نرگست شکفت.

محبوبیم! چند روزی است باران دنبال شما می‌گردد. باران در همه کوچه‌های تهران دنبال شما می‌گردد. ابرها هر سال بزرگ‌تر می‌شوند، مثل دردل‌ها.

محبوبیم! من اول بار که دنیا را دیدم، خندیدم با خود گفتم: آخی! هیچ کجا خانه خود آدمی نمی‌شود. مثل نخستین بار که شما را دیدم.

محبوب من! فرشته‌ها موجوداتی قدیمی ولی آشنا با زندگانی امروزند. پیام‌هاشان را اسم‌اس می‌کنند و نشانی اینترنتی دارند. مسلم است که فرشته‌های هر دوره‌ای، شبیه مردمان آن دوره‌اند فقط فرشته‌ها اگر در گذشته گل‌های یاس را در دامن می‌ریختند حالا زنبیل‌های حصیری می‌بافند.

• محمدرضا ممتاز واحد

مروری کوتاه بر برنامه‌های طنز محور تلویزیونی جای خالی موسیقی طنز و طنز موسیقایی

اصلی موسیقی از جمله ملودی پردازی، ریتم و متر گزینی، سونوریت سازها، تمپو و یا با ایجاد هارمونی‌های غیرمنتظره، می‌تواند حالاتی طنزآمیز را القاء نماید. بی‌شک این رویکرد نیز علاقمندان و هواداران خود را خواهد یافت.

طنز، آیینه تمام‌نمای جامعه و خود به‌مثابه‌ی یک رسانه است. البته طنز جدی و فاخر، که تبسم را همراه با تفکر به مخاطبانش ارزانی دارد. باشد که اهالی موسیقی نیز همت نمایند و همچون اهالی شعر و اهالی نمایش، وجه دیگری از وجه چندوجهی طنز را به‌منه‌ی ظهور برسانند. و البته تا پیش از این که موسیقی‌دانان همتی جزیل را در این خصوص به‌بذل عمل نهند و تا قبل از این که هفت‌خوان اخذ صدور مجوز را طی نمایند، دیگر اهالی هنر در برنامه‌های طنزشان؛ موسیقی، موسیقی‌دانان و موسیقی طنز را دریابند.

موسیقی با کلام طنز آمیز تقریباً مسبوق به سابقه - هر چند کم‌رنگ در چهار دهه اخیر - بوده ولی موسیقی بی‌کلام طنز، گویا رو به بی‌رنگی است. در سال‌های اخیر (به‌غیر از یکی دو برنامه از جمله فصل‌های اول برنامه خندوانه)، موسیقی طنز و به‌ویژه موسیقی بی‌کلام، نقش مؤثر خود را در القای طنز در سیمای برنامه‌های طنز آمیز نیافته است.

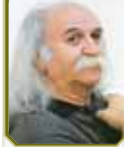
چه خوب خواهد بود که در خلأ برنامه‌های موسیقایی طنز محور تلویزیونی، لاقول برنامه‌های شاعرانگی طنز در سیمای قسمتی از برنامه‌های خود را به موسیقی‌دانان اختصاص داده تا آنان نیز با ساز و آواز خود، جلوه‌ای از طنز فاخر را پدیدار نمایند. خاطر نشان می‌سازد که مقوله «موسیقی طنز»، موضوعی بسیار تخصصی است. زیرا چه در حالت باکلام و به‌ویژه در حالت بی‌کلام آن، موسیقی دان با تغییر در ساختارهای

دو سه ماهی است که برنامه تلویزیونی «شب‌خند» از شبکه تلویزیونی «شما» در حال پخش است. برنامه تلویزیونی «شب‌خند» که مسابقه شعر طنز با حضور شاعرانی از شهرها و استان‌های سراسر کشور است، از شنبه تا چهارشنبه هر هفته ساعت ۲۰:۳۰، روی آنتن شبکه «شما» می‌رود. پس از پخش برنامه‌های موفق و پر بیننده‌ای چون «قند پهلو» و «منبع موقت» که اتفاقاً برنامه اخیر شب‌خند نیز برگرفته از وجود ادبی - انتقادی همین دو برنامه مذکور است، شاهد جریان جدیدی از برنامه‌های طنز در رسانه تلویزیون هستیم.

تا پیش از این، تبلور طنز در برنامه‌های طنز محور تلویزیونی، بیشتر در برنامه‌های نمایشی نمود داشت. ولی پس از حضور شاعران طنز پرداز شناخته شده این عرصه در رسانه، برنامه‌های طنز سیمای «شعر و ادب فارسی» نیز تجلی یافت و در کنار هنر نمایش، هنر فاخر شعر، پایگاه طنزآزان و طنز پردازان و سازندگان برنامه‌های طنز تلویزیونی گردید. خوشبختانه این تبلور چندگانه، در خصوص هنرهای دیگر نیز نمود یافت. از جمله در عرصه کاریکاتور هم برای مدتی شاهد برنامه‌های طنز محور تلویزیونی توسط کاریکاتوررست و طنز پرداز پیشکسوت «احمد عربانی» بودیم.

اما در این میان، متأسفانه هنر همیشه مغفول و مهجور «موسیقی» - به‌صورت بالاستقلال - کمتر در برنامه‌های طنز محور تلویزیونی مجال بروز و ظهور یافته است. البته

نگاهی به ترانه نفرین آرتوش، به بهانه بازخوانی محمد معتمدی - ۲ واکوی ترانه های قدیمی

• حسن فرازمنند

گله های خالق «گریه نکن که سرنوشت ...»

نکرد، اما آثارش در سال‌های بعد از انقلاب هم بارها توسط برخی خوانندگان اجرا شد. به‌طور مثال ترانه «وای که دلم» با آهنگسازی پرویز مقصدی که با صدای احمد رضا نبی‌زاده پیش از انقلاب ۵۷ غیر رسمی و بدون ضبط استودیو منتشر شده بود. پس از انقلاب شعر این آهنگ به نام «ماهی دلتنگ» ترانه اردلان سرفراز تغییر کرد تا این که توسط حمیدرضا حامی در سال ۱۳۸۶ در آلبوم «فقط نگاه می‌کنم» با تنظیمی مجدد منتشر شد و ترانه ستاره که قبل از انقلاب اجرا شده بود، با تنظیم فرخ‌آبی بازخوانی شد و ترانه «چی می‌شه گفت به این دل دیوونه» که قبل از انقلاب اجرا کرده بود، با تنظیم و خوانندگی مرتضی پاشایی بازخوانی شد.

مقصودی در مقصد نامعلوم

به هر شکل، پرویز مقصدی از بنیان‌گذاران موسیقی پاپ ایران در اواخر دهه چهل بود که بسیاری از بزرگان ترانه و آواز ایران، موفقیت خود را مدیون همکاری با او هستند. نقش این آهنگ‌ساز با ارزش ایرانی، در دگرگونی و پیشرفت موسیقی پاپ ایران انکارناپذیر است. او خالق ترانه‌های ماندگاری چون: «حسود»، «قصه وفا»، «گل‌بی‌گلدون»، «ساحل و دریا»، «تلاقی»، «تنگه غروب»، و صدها ترانه ماندگار دیگر است که در طول فعالیت هنری‌اش برای آوازخوانان بسیاری، زیباترین آهنگ‌ها را ساخت.

ادامه دارد

فاطمی و ایرج جنتی عطایی همکاری داشت و در دهه ۱۳۵۰ با تأسیس دفتری هنری در تهران، به خدمت به کارورزان جوان پرداخت. او با تأسیس گروه موسیقی شش و هشت، کار پرورش و معرفی استعدادهای جوان موسیقی پاپ ایران را دنبال می‌کرد. افراد این گروه عبارت بودند از: اوانیک، ماسیس، داریوش، ناصر، کیوان، افشین، نلی، ویلسون و دینامیک که همه آنها از برنامه‌ای تلویزیونی به نام «شش‌شش و هشت» در آن سالها به جامعه معرفی شدند و تقریباً می‌توان گفت که در دهه‌های ۴۰ و ۵۰ اکثر خوانندگان عرصه پاپ و جاز، فعالیت خود را با ساخته‌های او شروع کردند. از جمله می‌توان به بانوی خواننده‌ای با نخستین آهنگ اختصاصی‌اش در سال ۱۳۴۷ اشاره کرد با آهنگی به نام «قصه وفا». همچنین خواننده دیگری که با آهنگ «به من نگو دوستت دارم» در تابستان سال ۱۳۵۰ معروف شد. همچنین خوانندگان دیگری با ترانه‌هایی همچون: «می‌تونی مشت من و وا بکنی»، «عشق زودگذر»، در سال ۱۳۵۱، «دلم تنگ» در سال ۱۳۵۳، «دودونه» در سال ۱۳۵۶ و «آمون از دل مو» در ۱۳۵۶ که کار خود را با او آغاز کردند.

بازخوانی آثار مقصدی

پرویز مقصدی پس از خروج از کشور در سال ۱۳۵۶ دیگر در هیچ فعالیت هنری شرکت

در شماره قبل برایتان نوشتیم که باپخش سریال «لحظه گرگ و میش» از شبکه سوم سیمای این روزها بعد از حدود نیم قرن، دوباره ترانه قدیمی «نفرین» آرتوش را بر سر زبان‌ها انداخت و آهنگ «گریه نکن که سرنوشت» این بار با صدای محمد معتمدی، صحنه‌هایی از این سریال را در ذهن‌ها ماندگارتر خواهد ساخت.

در شماره قبل، اندک اطلاعاتی را که در مورد آرتوش، خواننده اصلی این ترانه داشتم، برایتان نوشتیم و این بار سراغ آهنگساز این اثر جاودانه رفتم که پرویز مقصدی است و تقریباً تمام آثارش به یاد ماندنی و ماندگارند. پرویز مقصدی و عطاالله خرم و سورن، به همراه واروژان، از نسل اول آهنگسازانی بودند که موسیقی پاپ را وارد ایران کردند.

پرویز مقصدی، فعالیت هنری‌اش را از سال ۱۳۳۶ آغاز کرد و او فعالیت‌های هنری او بین سال‌های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۱ بود. وی در این سال‌ها با ترانه‌سراهایی چون: پرویز و کیلی، نظام